

برگردان فارسی نامه رسمی ۲۰۰۴/۷/۱۳ دفتر ترکیه کمیساریای عالی ملل
متحد در امور پناهندگان

مسئولیت این ترجمه به عهده نهاد همبستگی است

آرم کمیساریای عالی ملل متحد در امور پناهندگان در ترکیه

پاسخ به پرسش های نهاد همبستگی با پناهندگان ایرانی (Iranian Refugees Alliance, Inc.)

نهاد همبستگی با پناهندگان ایرانی چندین پرسش از کمیساریای پناهندگان در رابطه با وضعیت پناهندگان ایرانی در ترکیه که پیش از آن برای مدت‌های متفاوت در عراق بسر می بردند کرده است. دولت ترکیه به این پناهندگان امکانی عرضه کرده تا با تکیه بر قانون "ورود و سکونت موقت خارجیان (قانون شماره ۵۶۸۳)" موقعیت قانونی پیدا کنند، با این شرط که هزینه اداری مربوط به صدور اجازه های اقامت را بپردازند و چند شرط دیگر. دولت، پناهندگان را آگاه ساخته که برطبق مندرجات مربوطه در قوانین ملی این کشور، عدم پرداخت این مبالغ و دریافت اجازه اقامت می تواند به اخراج آنها از کشور بیانجامد.

پاسخ های کمیساریا به قرار زیر است:

۱. هزینه های اجازه اقامت

متاسفانه کمیساریای عالی در موقعیتی نیست که بتواند به نیابت از طرف پناهندگان هزینه های اجازه اقامت آنها را بپردازد. نمی شود وجوه لازمه را از اولویت های بین المللی دیگری که هم اکنون برعهده این نهاد است برای پرداخت این هزینه ها مصرف کرد. در هر صورت نیز، توجیه این موضوع که بایستی منابع محدودی را که برای اقدامات اضطراری کنار گذاشته شده، برای پرداخت هزینه های اداری تلف کرد خیلی مشکل خواهد بود.

کمیساریای عالی رسماً از دولت ترکیه خواسته است که در طول سال اول اعتبار این اقامت ها از گرفتن پول هزینه شان صرفنظر کند. دولت قبول نکرده با این تذکر که این هزینه ها از سوی قانون "اجرت ها (قانون شماره ۴۹۲)" و قانون "اوراق بهادار (شماره ۲۱۰)" مجاز شناخته شده اند. البته دولت از گرفتن هزینه های داده نشده ای که از زمان ورود به ترکیه پرداخت نشده اند صرفنظر کرده ولی معتقد است که هر گونه ارفاق بیشتر باعث ایجاد سابقه بد برای گروه های خارجی از ملیت های دیگر می شود.

کمیساریای عالی از سختی هایی که پرداخت پول اجازه اقامت برای پناهندگان ایرانی ایجاد کرده با خبر است. درخواست این پول ها زمانی مطرح شده که پناهندگان بایستی مخارج هنگفت دیگری را در رابطه با جا بجا شدن از شهر وان به شهرهای دیگر متقبل شوند، از جمله هزینه اجاره و اسباب و لوازم تازه برای محل جدید زندگی شان. با در نظر داشتن این موارد، و همچنین توجه به یاس و ناامیدی و وحشت شدیدی که در میان پناهندگان گسترش پیدا کرده، کمیساریای عالی مجدداً از دولت درخواست کرد که در دریافت پول ها انعطاف پذیر باشد و در مواردی هم که دلایل انسانی به روشنی و صراحت وجود دارند استثناً قائل شود. ولی این تلاشها تا حال نتیجه مثبت نداشته است.

از تماسهایی که با جمع های پناهندگان داشته ایم، گمیساریای عالی این برداشت را داشته که پناهندگان دسته جمعی تصمیم گرفته اند تا این پول ها را پرداخت نکنند در حالیکه برخی از آنها در موقعیتی هستند که می توانند این پول را بپردازند. گمیساریای عالی این عمل را یک استراژی جسورانه و ناعاقلانه می داند که بدون شك منافع درازمدت پناهندگان را به خطر خواهد انداخت. گمیساریای عالی در عین آن که با شدت از یک برخورد انعطاف پذیر و انسانی از سوی دولت دفاع می کند، به پناهندگانی که توان مالی دارند توصیه می کند تا این هزینه را پرداخت کنند تا شرایط شان در ترکیه قانونی شود.

۲. اقامت قانونی

دولت به پناهندگان ایرانی در چهارچوب قانون شماره ۵۶۸۳ برای ورود و سکونت موقت خارجیان امکان اجازه اقامت را عرضه کرده است. هنگامی که این امکان عرضه شد دولت پناهندگان را از برخورداری از مقررات ملی ترکیه که در ارتباط با پناهندگان و پناهجویان و گنوانسیون ۱۹۵۱ است، صراحتاً محروم کرد. در این رابطه گمیساریای عالی توجه دارد که ترکیه در تعهداتش در قبال گنوانسیون ۱۹۵۱ یک به اصطلاح "محدودیت جغرافیایی" قائل شده، به نحوی که بر اساس آن پناهندگان ایرانی واجد شرایط حمایت در ترکیه نمی باشند.

با این وجود، تصمیم دولت در مورد دادن اقامت قانونی به پناهندگان ایرانی، که پیش از ورود به ترکیه در عراق اقامت داشتند بیانگر تحول بسیار مثبتی است. گرچه گمیساریای عالی طبیعتاً ترجیح می داد که این افراد تحت مقررات ملی رسماً و قانوناً بعنوان پناهنده حمایت می شدند، با این وجود با امکانات اعطا شده فعلی هم آنها می توانند به مناطق امن تر و دور از مرزها بروند، اجازه اقامت دریافت کنند و امکان کار کردن به دست آورند، که این را نباید دست کم گرفت. هنگامی که سیاست دولت، بطور کامل اجرا شود در میزان حمایت و کیفیت زندگی اغلب پناهندگان بهبودهای جدی ی ایجاد خواهد شد.

گمیساریای عالی مایل است تاکید کند که این افراد ایرانی طبق مصوبات این نهاد به عنوان پناهنده به رسمیت شناخته شده اند. تصمیم دولت ترکیه که به پناهندگان اجازه اقامت با پایه و اساس دیگری اعطا کند، در عین حال که با قوانین داخلی و تعهدات جاری بین المللی ترکیه همخوانی دارد، موقعیت این پناهندگان را، که تابعی از قوانین بین المللی است تغییر نمی دهد، و در مسئولیتهای گمیساریای عالی در قبال آنان تاثیری نمی گذارد. گمیساریای عالی همچنین تاکید می کند که، بجز در موارد استثنائی بسیار محدودی که در گنوانسیون ۱۹۵۱ مندرج است، کلیه پناهندگان شایستگی حمایت بنیادی مربوط به اصل عدم بازگردانده شدن [به کشوری که در آنجا در خطر می باشند] دارند. طبق قوانین عرفی بین المللی تمام کشورها صرفنظر از اینکه به معاهدات بین المللی ملحق شده یا نشده اند ملزم به رعایت این حمایت بنیادین هستند.

۳. کمک مالی

گمیساریای عالی از مشکلات مالی ی که پناهندگان ایرانی دچار آن هستند، به ویژه پس از جابجا شدن آنها از شهر وان، با خبر است. به همین دلیل این نهاد درست پیش از جابجا شدن این پناهندگان به آنها کمک مالی عرضه کرده است. گمیساریای عالی همچنان در جهت ارزیابی و فراهم آوردن امکانات لازم برای یاری رساندن به پناهندگان، باتوجه به محدودیت های مالی کنونی اش به کوشش خود ادامه می دهد. متأسفانه منابع گمیساریای عالی برای زیر پوشش قرار دادن همه کسانی که نیاز به دریافت دائمی کمک مالی دارند کافی نیست. اما این نهاد به پناهندگانی که طبق تصمیم دولت ترکیه آشکارا از کمک های درمانی دولتی محروم شده اند کمک درمانی عرضه می کند.

سیاست دولت در قبال این پناهندگان در اصل اجازه می‌دهد تا آنها بطور قانونی در ترکیه کار کنند. این اجازه می‌بایستی بتواند بسیاری از آنها را قادر به تامین و نگهداری از خود بکند. کمیساریای عالی کوشش دارد در مورد مراحلی که برای گرفتن اجازه کار لازم است از مقامات مسئول توضیح بخواهد. البته ممکن است کاریابی در اجتماعی که پناهندگان برای زندگی اعزام شده‌اند به دلیل شرایط اقتصادی محلی محدود باشد.

۴. اسکان در کشور سوم

کمیساریای عالی، تا زمانی که فعالیتهای لازم برای تامین یک راه حل درازمدت و پایدار برای پناهندگان به سرانجام برسد اجازه اقامت قانونی را که دولت ترکیه عرضه کرده، یک اقدام موقتی می‌داند. کمیساریای عالی مسئولیت خود برای پیدا کردن راه حل‌هایی برای کلیه پناهندگان، از جمله ایرانیانی که قبلاً در عراق اقامت داشته‌اند، می‌پذیرد. در عین حال، کمیساریای عالی در اقداماتش برای دستیابی به سه راه حل مرسوم برای این پناهندگان – بازگشت داوطلبانه به کشور مبدأ، ادغام در کشور فعلی و اسکان در کشور سوم -- مواجه با محدودیت‌های اساسی و جدی است.

دولت تصمیم گرفته تا اجازه ندهد پناهندگان ایرانی از ترکیه به کشورهای سوم اعزام و اسکان داده شوند. مقامات ترکیه ابراز نگرانی کرده‌اند که اگر مراحل اسکاندهی در کشور سوم از سر گرفته شود، به ویژه که اقدامی از این دست، بطور موازی در عراق در حال شکل گرفتن نیست، این اقدام پناهندگان ایرانی در عراق را برای دستیابی به اسکان در کشور سوم، تشویق به عبور از مرز می‌کند. موضع قاطع دولت نسبت به این مسئله در مدرکی که برای پناهندگان صادر شده به صراحت منعکس شده است.

کمیساریای عالی نیز به سهم خودش معتقد است نیازهای پناهندگان ایرانی در عراق و آن دسته از آنان که به کشورهای همجوار رفته‌اند بایستی بطور هماهنگ و در سطح منطقه‌ای پاسخ داده شود. این امر بدین خاطر لازم است که تساوی میان پناهندگانی که با شرایط یکسان در کشورهای مختلف بسر می‌برند به دست آید، و موجبی برای تشویق پناهندگان به جابجایی‌های مجدد مخاطره آمیز ایجاد نشود. اکنون که این سخنها گفته شد، باید این را نیز ذکر کنیم که در حال حاضر فعالیت‌های کمیساریای عالی در عراق بسیار محدود است، و لذا دستیابی به راه حل‌های جامع برای پناهندگان ایرانی که در آن کشور زندگی می‌کنند — چه از طریق بازگشت داوطلبانه به کشور مبدأ، چه ادغام در کشور فعلی، و چه اسکان در کشور سوم — به طور کلی متوقف مانده است.

کمیساریای عالی هر زمان که شرایط در عراق اجازه دهد با فعالیت‌هایی که منجر به راه حل‌هایی شود، جلو خواهد رفت. چنانچه در آینده شرایط در عراق بهبود نیابد کمیساریای عالی مجبور است راه حل‌های انتخابی موجود برای پناهندگان ایرانی و همچنین پناهندگان عراقی، که شرایط مشابه‌ای دارند را بازنگری نماید. در این فاصله، کمیساریای عالی همه پناهندگان را تشویق می‌کند از امکاناتی که دولت ترکیه، طبق قوانین مربوطه ملی، و مقررات و تصمیمات اداری، به آنها اعطا کرده است استفاده نمایند، تا شرایط خود در ترکیه را به طور موقت، قانونی و تثبیت کنند.

کمیساریای عالی ترکیه

۱۳ ژوئیه ۲۰۰۴